

Granskning av ärenden där den enskilde inte underrättats om tvångsmedelsanvändning vid Åklagarkammaren i Jönköping

1. SAMMANFATTNING

Åklagarkammaren i Jönköping har överlag en god ordning i tvångsmedelsakter och bevakningsärenden. Beslut om att skjuta upp underrättelse till enskild har emellertid fattats för sent i samtliga ärenden. Vidare saknas dokumentation om att materialet från tvångsmedelsanvändningen har förstörts.

2. GRANSKNINGEN

Huvudregeln är att en enskild som har varit utsatt för hemliga tvångsmedel ska underrättas om det. Om viss sekretess gäller har åklagaren dock möjlighet att underlåta att lämna en sådan underrättelse. Åklagaren är i dessa fall skyldig att underrätta Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden om sitt beslut.

Nämnden har granskat alla ärenden där åklagare vid Åklagarkammaren i Jönköping under år 2013 underrättat nämnden om sådana beslut. Nämnden har tagit del av tvångsmedelsakter och bevakningsärenden. Nämnden har också hämtat in viss information från ansvarig åklagare och kontrollerat verkställigheten av tillståndsbesluten.

Nämnden har i varje ärende kontrollerat

- om domstols tillstånd har funnits för respektive tvångsmedelsåtgärd,
- om avlyssning och övervakning har verkställts i enlighet med tillståndet,
- om regler om underrättelse till enskild har följts,
- om uppteckningar och upptagningar (materialet) från den hemliga tvångsmedelsanvändningen har förstörts i enlighet med gällande bestämmelser och
- om åtgärderna har dokumenterats på ett tillfredsställande sätt.

3. NÄMNDENS BEDÖMNING

3.1 Prövning av underrättelse sker sent

Enligt huvudregeln i 27 kap. 31 § rättegångsbalken ska den enskilde som har varit utsatt för hemliga tvångsmedel underrättas om det senast en månad efter det att förundersökningen avslutades. Nämnden har tidigare uttalat att denna frist beräknas från det att den misstänkte avfördes från utredningen.¹ I samtliga ärenden har prövningen av om sådan underrättelse kan lämnas skett efter fyra till sju månader från det att den misstänkte avfördes från utredningen. Rutinerna vid åklagarkammaren bör därför ses över för att säkerställa att prövningen sker i rätt tid.

3.2 Dokumentation

Det är genomgående en god ordning i tvångsmedelsakterna och bevakningsärendena. Handlingarna innehåller de flesta uppgifter som krävs för att handläggningen ska kunna följas. Det finns bl.a. anteckningar om när förundersökning lagts ned eller avslutats. Från granskningssynpunkt är sådan information av stor betydelse.

Vidare finns det i samtliga ärenden skriftliga beslut om att materialet från tvångsmedelsanvändningen ska förstöras. Däremot saknas dokumentation om att besluten har verkställts. I Åklagarmyndighetens rättspromemoria Hemliga tvångsmedel – hanteringen i vissa avseenden (RättsPM 2012:8) anges att åklagaren ska begära en skriftlig bekräftelse från polismyndigheten om att förstöring har skett och att bekräftelsen ska diarieföras. Nämnden vill understryka vikten av att denna rutin tillämpas.

3.3 Övrigt

Vad som kommit fram i övrigt föranleder inget uttalande från nämnden.

Sändlista:

Åklagarmyndigheten (Huvudkontoret)

Åklagarkammaren i Jönköping

¹ Se ”Rapport avseende Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens iakttagelser och synpunkter från granskning av åklagarväsendets hantering av hemliga tvångsmedel” beslutad den 8 juni 2010, ärende 2010-6-3.